

Lausunto Lielähti-Lakiala kaksoisraiteen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Kaupunginhallitus 25.09.2023 § 285
355/10.02.03/2023

Taustaa

Väylävirasto suunnittelee kaksoisraiteen rakentamista nykyisen raiteen rinnalle Tampereen Lielahden ja Ylöjärven Lakialan väliselle rataosuudelle. Suunnitteluosuuden pituus on noin 16,8 km. Suunnitteluun sisältyvät kaksoisraiteeseen liittyvät sillat ja muut taitorakenteet sekä tarvittavien tiejärjestelyjen suunnittelu maanteiden, katujen, yksityisteiden ja kevyenliikenteenväylien osalta.

Lielähti–Lakiala-yhteysvälin suunnittelu liittyy laajempaan Tampere–Oulu-rataosuuden ratasuunnitteluhankkeeseen. Tampere–Seinäjoki-rataosa on Suomen toiseksi vilkkain rataosa, jonka matkustajamäärien on ennustettu kasvavan vuoden 2019 tilanteesta 11 % vuoteen 2030 mennessä ja edelleen 26 % vuoteen 2050 mennessä. Rataosan kapasiteetti on nykytilanteessa jo täynnä, eikä mahdollista ennustettua kasvua.

Lielähti–Lakiala-rataosuudelle tehdään lakisääteinen ympäristövaikutusten arviointi (YVA) ja ratalain mukainen yleissuunnitelma (YS). Näiden suunnittelu ja toteutus kulkevat rinnakkain ja yleissuunnitelma viimeistellään YVA-menettelyn jälkeen.

YVA-menettelyn yhteydessä arvioitavat hankevaihtoehdot ovat:

- VE0+ Nykyisen radan parantaminen
- VE1 Kaksoisraiteen rakentaminen (16,8 km), tavoitenopeus 200 km/h
- VE2 Kaksoisraiteen rakentaminen (16,8 km), tavoitenopeus 250 km/h

Yleissuunnitelma asetetaan nähtäville loppuvuodesta 2024 ja sen hyväksyminen ajoittuu vuodenvaihteeseen 2024–2025. Ratasuunnitteluvalmius hankkeelle saavutetaan vuonna 2025. Lielähti–Lakiala kaksoisraiteen alustavat rakentamiskustannukset ovat 90 M€ (maanrakennuskustannusindeksi MAKU 140, 2015=10). Rakentamiskustannusten arvio tarkentuu yleissuunnittelun edetessä. Kohteen rakentamisesta ei ole päätöstä.

Lausunnon antamiselle on pyydetty ja saatu ELY:stä lisää aikaa 30.9.2023 saakka.

Ylöjärven kaupungin lausunto

Lielähti-Lakiala kaksoisraide vaikuttaa nykyisiin siltoihin ja nykyiseen tasaukseen. Kaksoisraide vaatii leveämmän aukon siltoihin ja sähköradan vuoksi myös siltojen korkeusvaatimukset kasvavat. Korkeusvaikutukset ovat suurimmillaan VE2:n mukaisessa tavoitenopeudessa 250 km/h. Nykyisten siltojen korkeudet eivät ole riittävät vaan edellyttävät uusimista.

Suunnitellun kaksoisraiteen alueella Ylöjärvellä on lähes 20 kohdetta (alikulku, ylikulku tai muuta yhteystarvetta), jotka edellyttävät arviointia ja tarkastelua. Kohteita ovat muun muassa: Ilmarinjärventien ylikulku (kevyenliikenteen tarpeet), Hiitintien jatke / Keijärventien yhdistyminen (osayleiskaavan mukainen

siltayhteys), Keijärventien yksityistien silta (uusiminen ja mahdollisen siirron tarkastelu), radan alikulku Keijärven lounaisreunassa, kevyen liikenteen yhteys Keijärven kohdalla (osayleiskaavan varaus), melutorjuntatarve Aronrannan virkistysalueen kohdalla (osayleiskaava), Kuruntien nykyinen silta, pääradan alikulku / Soppeenmäen yhtenäiskoulu, raitiotien silta (osayleiskaava ja raitiotiesuunnitelmat), Ylöjärven junaseisake ja puuterminaalin siirto sekä kevyen liikenteen yhteydet (osayleiskaava ja maakuntakaava, keskusta-alueen arkkitehtikilpailu), Pajulantien ylikulku ja kevyen liikenteen yhteys, osayleiskaavan ulkoilureittialitus, Siltatien ylitys ja kevyen liikenteen tarve (osayleiskaava), Junatien alitus (osayleiskaava ja asemakaavat) ja Uusi-Kuruntien maantiesilta.

Suunnittelun yhteydessä tulee arvioida ovatko siltapaikat ja alikulut enää liikenteellisesti toimivia, ja onko kevyenliikenteen yhteydet tai yhteystarpeet riittävällä tavalla huomioitu. Samoin tulee tarkastella onko voimassa olevien tai vireillä olevien kaavojen tavoitteet otettu huomioon. Esimerkiksi uusittavaksi tulevaa siltaratkaisua tulisi tarkastella myös muuttuvan maankäytön kannalta tarkoituksenmukaisella toteutustavalla ja sijoittumisella.

Lielähti-Lakiala kaksoisraiteen yleissuunnitelmassa tarkasteltavissa vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 Lielahden, Ylöjärven ja Lakialan liikennepaikoille suunnitellaan kaksoisraiteen vaatimat raiteistomuutokset. Ylöjärven liikennepaikalle (Asemantie) esitetyt matkustajaliikenteen seisakkeet huomioidaan tilavarauksina. Molemmissa vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 kaksoisraiteen suunnittelun lähtökohtana on, että raakapuuterminaalitoimintoja ei ole Ylöjärven liikennepaikalla kaksoisraiteen toteutuessa. Raakapuuterminaalien nykyinen sijainti kaupungin ydinkeskustassa, koulukeskus Valon kohdalla, estää maankäytön suunniteltua kehittämistä sekä aiheuttaa merkittävän liikenneturvallisuusongelman. Laaditussa Väyläviraston esiselvityksessä (VJ 22/2020) todetaan, että Ylöjärven raakapuuterminaalien mitoitus ei vastaa nykyaikaisen puuterminaalien mitoitusta eikä ole toiminnallisesti käytännöllinen. Terminaalien alueelle mahtuu kymmenen vaunua eli alle puolet verrattuna uusiin puuterminaalialueisiin. Terminaalialue mahdollistaa vain Tampereen suuntaan lähtevät junat ja lastausvalmistelut saattavat edellyttää vaihtoliikkeitä linjalla. Kuormaustoiminnasta aiheutuu raskasta ajoneuvoyhdistelmäliikennettä keskustaan, mikä alentaa taajama-alueen liikenneturvallisuutta. Nykyinen raakapuun lastaustoiminnan sijainti on myös ristiriidassa oikeusvaikutteisten maakunta- ja yleiskaavojen kanssa.

Ylöjärven kaupunki esittää, että osana Lielähti-Lakiala kaksoisraiteen yleissuunnittelua jatkoselvitetään raakapuuterminaalitoimintojen siirtoa aiemmassa Väyläviraston esiselvityksessä (VJ 22/2020) esitettyyn paikkaan Ahvenusjärvelle noin 13 kilometriä nykyisijainnista pohjoiseen. Laaditun esiselvityksen perusteella uuden raakapuuterminaalien käyttö ei edellyttäisi kaksoisraiteen suunnittelun jatkamista Lakialasta pohjoiseen.

Ylöjärven kaupunki esittää, että osana kaksoisraiteen vaatimien tilavarausten selvittämistä huomioidaan junaseisakkeen ja laiturirakenteiden vaatima tila Ylöjärven liikennepaikalla. Tämän lisäksi arvioidaan Teivo-Mäkkyllän osayleiskaava-alueen ja Siltatien Perkonmäen sopivuutta seisakepaikoiksi. Seisakkeiden mahdolliset tilavaraukset tulisi kytkeä kaksoisraiteen yleissuunnitelmaan, koska myöhemmissä suunnitteluvaiheissa niiden huomiointi on merkittävästi haasteellisempaa.

Ylöjärven kaupunki suhtautuu erittäin myönteisesti Lielähti-Lakiala kaksoisraiteen yleissuunnittelun ja YVA-menettelyn käynnistymiseen. Toteutuessaan

kaksoisraide mahdollistaa sekä kauko- että lähijunaliikenteen toteuttamisen Ylöjärven seisakkeelle / seisakkeille. Kaksoisraide edistää paitsi Ylöjärven maankäytön kehittämistä, kasvutavoitteita ja elinvoimaa, myös Pirkanmaan ja edelleen koko Suomen tavara- ja henkilöliikenteen toimivuutta. Näin ollen kaksoisraiteen suunnitteluvalmiutta ja tarvittavaa rahoitusta tulisi priorisoida valtion rahoituspäätöksissä tulevana vuosina. Lisäksi Ylöjärven kaupunki esittää toiveen olla mahdollisimman tiiviisti mukana kaksoisraiteen suunnittelussa ja kokouksissa mukaan lukien viranomaisneuvottelut.

Liite	Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö 17.8.2023
Oheismateriaali	Lielähti-Lakiala kaksoisraiteen ympäristövaikutusten arviointiohjelma
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa asiassa edellä esitetyn lausunnon.
Päätös	Hyväksyttiin kaupunginjohtajan tekemällä seuraavalla lisäyksellä lausunnon loppuun: Esitetään tutkittavaksi kaksoisraiteen jatkaminen Ahvenusjärvelle raakapuuterminaalitoimintojen tulevalle sijainnille saakka.